

Ja maar, zal iemand zeggen, er zal dan toch wel wat achter zitten als de één van zelfonderzoek, de ander van zelfbeproeving of zelfkeuring spreekt.

Zeker, natuurlijk „zit“ daar wat „achter“.

In de booze dagen, toen de geleerden nog latijn schreven (schrijven is wat anders dan lezen), en toen zij daardoor de kerk lieten verkommen voor een groot deel, en een soldatenleger voor de, (trouwens toenmaals volstrekt ondenkbare) Kuypers en de Colijns met geen mogelijkheid konden vormen (zoodra geleerden latijn spreken, heeft Dr Colijn geen geuzen meer), in die booze dagen, zeg ik, zouden zij dadelijk de kwestie hebben behandeld met latijnsche termen. Zelfanalyse, Zelfcritiek, Zelfdiacrisis, Zelfrubricatie, Zelftypeering, Zelfconsolatie, Zelfconsult, Zelfdiagnose, Zelftherapie, Zelffundatie, Zelfpersuasie. En wat dies meer zij.

Maar nu we geen latijn meer spraken en nu we — gezegend de massa der uitverkorenen Gods! — de „grootte gemeente“ in haar moedigheid erkennen, rollen de Nederlandsche woorden genoegelijk door elkaar.

Het is wel.

Maar wie dan voorlichting geven wil, rekene dan toch met den onvermijdelijken gang van het wetenschappelijke leven. De één kan dan in wetenschappelijk woordgebruik een voor het wetenschappelijk spraakgebied bedoelde preciese onderscheiding van woorden en termen begeeren, die de ander, op niet-wetenschappelijk terrein sprekende, nog nimmer heeft gemaakt. Dat is niets nieuws. Hoeveel dominees zijn er vandaag, die h.v. bij de behandeling van de zesde bede (leid ons niet in verzoeking) zeer nauwkeurig onderscheiden tusschen „verzoeking“ en „beproeving“? „Verzoeking“, zoo zeggen ze dan, is eigenlijk satanisch. Maar „beproeving“ komt van God. De ééne geschiedt met booze bedoeling, de andere met goede. Eerstgenoemde wil den nieuwen mensch doen beschadigen door den ouden, echt-satanisch, de tweede daarentegen wil den ouden mensch doen kruisigen, doodden en begraven door de opveerende kracht van den nieuwen. Ja, en zoo weten de dominees dan heel veel over „verzoeking“ in scherpe onderscheiding van „beproeving“. En niet geheel uitgesloten moet het geacht worden, dat zij daarbij vooral een oog hebben geslagen in „E Voto“.

Toch spreekt de bijbel 1) soms van „beproeving“ daar, waar volgens de theorie van den dominee eigenlijk „verzoeking“ zou moeten staan. En omgekeerd.

Is nu die dominee te laken? En moet men nu zeggen: hij wil de „verzoeking“ niet God toeschrijven; de bijbel doet het soms wel; ergo, schrijf een brochure: verzoeking noodzakelijk?

Welneen; die dominee heeft voor de wetenschappelijke distinctie en de paedagogische kracht zijner woorden een onderscheiding ingevoerd in zijn theologisch spraakgebruik, welke de Schrift in haar levendige, niet-wetenschappelijk ingekleede taal niet in al haar woordgebruik heeft opgenomen, schoon de Schrift ongetwijfeld de gedachten van „E Voto“ en van den dominee in dezen heeft bestuurd en geleid.

Aan iets dergelijks zou ik nu ook hier willen gedacht zien.

Als de één nadrukkelijk de zelfonderzoek van de zelfbeproeving onderscheiden hebben wil in zijn wetenschappelijk spraakgebruik, en dan b.v. d'èze aanvaardt, doch géne verwerpt, dan is de ander nog niet klaar met te zeggen: hij verwerpt de zelfonderzoek (zelfbeschouwing), die de Schrift toch wel degelijk vereischt; ergo, schrijf een brochure: zelfonderzoek noodzakelijk! Want het zou best kunnen zijn, dat de aldus bestredene datgene, wat hij voor zich met de „zelfbeproeving“ bedoelt, in de Schrift zelf gevonden meent te hebben, en derhalve slechts uit exegetische en didactische nauwkeurigheid drifft het onduidelijke woord „zelfonderzoek“ liever vermijdt en de bijbelsche „zelfbeproeving“ ook in zijn spraakgebruik tot haar recht wil laten komen.

En ongetwijfeld kan dan zoo iemand onder zijn broederen opstaan, vragende: „is er geen oorzaak?“, en daarin den broederen een heuschen dienst doen. Al ware het alleen maar reeds hierom, dat het begrip „beproeving“ meer begrensd is, tegenover het algemeener begrip van „onderzoek“. Zelfontleding, zelfanalyse, zelftypeering, wat kan men daar al niet van maken? Neem het eerste het beste verloofde paartje bij u onder de schemerlamp, en heb dan zelf een dosis psychologische wijsheid veroverd, — tien tegen één, dat gij den armen stakkers éven gemakkelijk kunt „bewijzen“, dat hun jonge liefde écht is, als, dat ze de ware liefde niet is. De psychologische vakman weet, dat hij in dezen veel vernag; en de jongelui hebben 't misschien zelf al lang, vóór hij hen onder de schemerlamp genood had, heel vaak zich afgevraagd: is 't wel de echte liefde bij ons?... hoewel ze 't toch maar niet laten konden, naar elkaar weer toe te komen, zoo vaak 't maar even kon. Welnu, met deze feiten voor oogen kan iemand aan zelfbeproeving als theologisch-homiletischen vakterm de voorkeur geven boven „zelfonderzoek“, wetende, dat dit laatste neerkomen kan op zekere zelf-analyse, die geloofsvragen afhandelen wil met psychologische vak-kennis,... en welke? Al mij, al mij, als ik aan de eenvoudigen en ook aan vele geleerden denk. En aan mij zelf... al mij, wat is mijn psychologische vakkennis?

Het bovenstaande had geen andere bedoeling dan de gevaren, die Dr Impeta's titel voor den onderlingen vrede in zich bergt, aan te wijzen en zoo mogelijk te bezweren.

We stellen ons voor, in enkele artikeltjes eenige opmerkingen ten beste te geven over de door bedoelde

1) 't is niet alleen kwestie van vertaling.

brochure opgeworpen kwestie. We zullen dat doen, niet in een reeks van genummerde vervolgartikelen, doch in losse artikelen, telkens met een anderen titel. Dat schijnt ons prettiger, vooral in den komkommertijd.

K. S.

Polemiek.

Een lezer zendt mij een knipsel uit „Calvinistisch Weekblad“. Daarin wordt geciteerd hetgeen Ds B. Telder heeft geschreven onder meer over het sterven en den toestand na den dood. Het „Calv. Weekblad“ voegt er enkele woorden aan toe, waaruit duidelijk blijkt, dat naar de meening van dit orgaan Ds Telder ingaat tegen de belijdenis. Mijn lezer wijst er op, dat in Bavinek, „Geref. Dogmatiek“ deel 4, blz. 576/7, zoo ongeveer woordelijk hetzelfde staat als Ds Telder schreef. Bij vergelijking constateerde ik, dat die lezer gelijk had.

Hier is dus een blad, dat de wereld inging onder de leus: „Wij polemiseeren niet“; het doet dat echter reeds maandenlang, maar wanneer het op deze wijze gebeurt komt het gereformeerde leven niet verder. Men moet niet nerveus worden.

K. S.

„Harde dogmatismen“.

In „Libertas ex Veritate“, orgaan der S.S.R. (vereniging van gereformeerde studenten aan openbare hoogeschoolen) komt een artikel voor van den heer J. W. Bruins, dat even de aandacht vraagt.

Niet zoozeer, wijl de schrijver toont, niet te kunnen waardeeren, dat een „kerkelijk hoogleeraar“ bij een samenspreking, niet tusschen Kampen en Amsterdam, doch over „actueele vragen“ opkomt voor zijn studenten, en dus een plaats verkiest, die aan de studenten van Kampen gelijke mogelijkheid biedt tot bijwoning der conferentie als aan hun collega's te Amsterdam, — want zulke „musschen“ is het niet waard, uit den boom weg te schieten.

Neen, de reden, om over zijn artikel iets te zeggen, ligt in iets anders; dat beteekenis kreeg, doordat „De Rotterdammer“ de opmerking van den heer Bruins doorgaf.

We lezen:

In het vorige nummer van „Libertas ex Veritate“ meldt het Uniebestuur onder andere:

„dat het op 9 Mei een conferentie heeft bijeen geroepen tusschen de afgevaardigden van de Senaten van N.D.D.D. en F.Q.I. en het Uniebestuur, teneinde het voorstel tot samenwerking door middel van een stichting te bespreken;

dat op deze conferentie de pogingen tot samenwerking geheel zijn mislukt, als gevolg van het feit, dat de Senaat van F.Q.I. van meening was, dat hun corps niet kon samenwerken met de beide andere corpora, als deze samenwerking niet tot grondslag heeft de Drie formulieren van Eenigheid volgens de nadere interpretatie van de Synode van Assen“.

Of deze voorstelling van zaken, met name wat betreft het „mislukken“ van de „pogingen tot samenwerken“, juist en volledig is, laat ik buiten bespreking; want ik beschik niet over de noodige gegevens, om hierover te schrijven in het openbaar.

Opmerking verdient evenwel, dat de schrijver opmerkt:

Wat zouden we naar binnen en naar buiten meer kracht kunnen bijzetten, wat zouden we werkelijk sterker zijn, innerlijk en uiterlijk!

Wat zouden de toestanden minder gecompliceerd zijn, wanneer het congres-werk, de orgaan-actie, de jeugdbeweging en het internationale Calvinistische studentendom werden behartigd door de drie Senaten, die daarvoor een speciale afvaardiging van twee personen naar de gemeenschappelijke vergaderingen zonden.

En even later:

Het studentenkorps te Kampen wil alleen een Stichting of Federatie, wanneer deze tot grondslag heeft de Drie Formulieren van Eenigheid, volgens de nadere interpretatie van de Synode van Assen.

F.Q.I. moet ons nu toch eens aantoonen:

- a. waarom zij een grondslag voor een stichting of federatie überhaupt noodzakelijk acht, gezien het bestaan van de corpora F.Q.I., N.D.D.D. en S.S.R.;
- b. waarom zij voor een Gereformeerde studenten-federatie of voor een Stichting de grondslag der S.S.R. met name de Drie Formulieren van Eenigheid, involdende acht en het noodzakelijk vindt om de besluiten, die destijds door de Asser Synode zijn genomen, op te nemen in de grondslag-formule.

Tenslotte citeeren we nog:

Laat men mogen bedenken, dat de goede christelijke verhoudingen van Nederland kunnen worden verstoord door een starre verobjectieering en een doodelijk heen en weer gargonenteer over kleine zaken. En nu het overal begint te kraken en te scheuren is het goed om de subjectieve zijde van ons gemeenschapsleven even goed te belichten, als tegenwicht voor de harde dogmatismen die ons bedreigen gaan.

De S.S.R. zal er niet alleen voor waken, dat deze scheuren worden doorgetrokken binnen haar geleerden, doch zij zal er ook toe meewerken, voor zoover het althans in haar vermogen ligt, om de diagnose zuiver te stellen en het kwaad te bezweren, voordat het zich in haar volle zwaarte demonstreert en het te laat is.

„Harde dogmatismen“ derhalve.

Tegenover dit „harde“ woord stel ik een andere meening. Ik geloof, dat wie niet ziende blind is, erkennen moet, dat de „nadere interpretatie“ van Assen wel zeer noodzakelijk is geweest. De senaat van het Kamper Studentenkorps heeft dan ook niet verklaard, dat de „drie formulieren“ niet voldoende zijn, maar zeer nuchter nota genomen van het feit, dat velen, die zeggen op dien grondslag te staan, het in feite toch niet doen; dat derhalve een nadere interpretatie (of handhaving)

van die formulieren van eenigheid noodig was, om de „eenigheid“ op een bepaald punt, van ingrijpend belang te handhaven, en werkelijk te maken, tegenover bestaande toestanden, die de belijdenis tot een doode letter maakten. Wat sinds Assen geschied is, toonde duidelijk, dat er van anti-Assensche zijde op dogmatisch, en ethisch gebied theorieën verkondigd worden, die tegen de belijdenis en haar onderstellingen rechtstreeks ingaan; en dat dit van ruïneerende beteekenis is voor heel het christelijke leven, voor alle terreinen, waarop de studenten van eertijds een leidende positieve innamen en blijven innemen.

En daarom verblijdt ons de houding van het Kamper studentenkorps. Het maakt geen scheiding, doch constateert z: geeft den weg der waarachtige eenheid aan; bindt niemand kerkelijk, want dat Assen gelijk had, kan men constateeren, onverschillig tot welke kerk men behoort; en het isoleert noch anderen, noch zichzelf, doch wijst alleen maar aan, dat er zijn, die zich niet hebben losgemaakt van de gereformeerde „eenigheid“, en derhalve zijn uitgegaan van de gemeenschap, waartoe ze eens behoorden, toen de drie formulieren nog inderdaad basis van „eenigheid“ waren.

Hulde aan dezen moed, en deze nuchterheid. Hulde aan wie het er voor over hebben, een deel van den smaad der ouderen te dragen in hun jeugd.

K. S.

Calvinistische Litteratuurbeschuwing.

III.

Ditmaal komen allereerst twee andere gedichten uit den meergenoemden bundel 1) van Roel Houwink ter sprake.

UIT-VAART.

Voorbij, voorbij, de wereld drijft voorbij; er is geen oever in dit grijsje, dunne licht te zien, geen ankerplaats, geen stille kreek waar onze last bezinken kan eer één het weet.

Te laat, te laat, wij drijven elken havenmond naar open zee; de branding heukt op onze kiel, het zeil, het zeil gaal overstag, de mast breekt af en boot na boot slaat in de grauwe golven om.

Te laat, voorbij maar op het water staat een man en is één woord slechts: — Kom!

Men zal mij toegeven: sterk suggestieve verzen, door kracht van fantasie en rhythme. Het meedoogenloos stroomgeweld, het beangstigend voortglijden, het vergaan van boot na boot en dan de raadselachtige figuur, opdoemend op den achtergrond van het wijde perspectief, de verbeelding alleen al boeit en beklempt.

Merkwaardig is ook het rhythme, vooral in het middenstuk. Breed verglijdt de eerste regel in nauwend contrast met de korte dreiging van de volgende. Dan twee feller bewogen verzen en een korte regel, die het einde spelt, zoo niet brengt. Eindelijk, alsof de dichter zijn gedachten losruikt van eigen gevaar om heel het watervlak met zijn blik te omvamen, eindigt het breed centonig „en boot na boot slaat in de grauwe golven om“.

We zouden er op kunnen wijzen, hoe de verbouw in het derde gedeelte alle aandacht concentreert op het ééne woord „Kom!“ dat met magische kracht de wanhopige zeilers trekt. Al zij we niet van meening, dat de onregelmatige bouw en de rijmlooze versvorm navolging verdienen.

De voorstellingen die de dichter bij ons oproept, laten zich niet gemakkelijk in één beeld vereenigen. Wat drijft is eerst de wereld; geen wonder, dat oever noch ankerplaats in 't zicht komt. Daarna echter zijn wij het die henendrijven en nu, op zich zelf volkomen verstaanbaar, vlak langs havenmonden, zoo dicht, dat de branding ons bespringt.

Zoowel het beeld als de gedachte zijn hierdoor zeer tot schade van het geheel, in 'tongereede geraakt. Ze voelen hier overigens meer dooreen dan ineen. Men leze slechts den vierden en den vijftenden regel, welke duidelijkheid er door wordt geschaad.

Aan het belangrijkste van het gedicht kwamen we nog niet toe. Dat het vorm-inhoud-schema zijn bezwaren meebrengt, beteekent niet, dat iedere poging tot onderscheiding van een gedachte en haar uitdrukking doel- of vruchteloos zou zijn. Hier wil de dichter naar alle waarschijnlijkheid ongeveer het volgende zeggen: Wij, menschenkinderen „vliegen daarheen“ door den tijd naar de eenwigheid. Hier rust noch redding: schipbreuk lijden we de een na den ander. Is er hoop voor de toekomst? Het eenige, dat hierop te zeggen valt is: Eén roept ons.

Wie met den man op het water wordt bedoeld, wordt niet geheel duidelijk, al kunnen we er naar

1) Witte Velden.

In he... k voor d... tisch woor... delijke re... geen gesp... de in de l... luc... Uitegaande... van den dich... stellen we o... ehelijk leven... van. Wel lee... met haar bej... en: die den... eid? Ze k... en „schipbre... maar alleer... niet hebben v... De schoonb... is aan den... tijken tenen: „Uitvaart!“, h... liever schrijv... „lucht“? na... Een ledig wr... lidreef ik... Maar, bij Uw... En 't bloed d... k toevlucht... ch, open mij... Dit is gelo... dubbelzinnig... Vanheen wi... de wind steel... de laatste h... er 't daagt is... bij zwijgt. Sto... op onze trage... in door het ó... aan wij, verr... Er is aan on... geen pronk v... in toch: Gij... weerspanniger... naar 't stroon... De gedachte... God jaagt zijn... als blind vee... taan, de eeu... Het in wezer... door geen sch... maakt scheidi... brede ontvang... tasheid, vre... rekent, reeds... gaande worde... berlijkheid t... Het is niet in... dat is Godont... deren worden... spraak van de... Wanneer we... na oog niet... wekkend verm... vel zeer laf, h... als we, daard... ren waardeere... schieden door... Wat hier gescl... naar de heerl... Dat we zoo... geschiedde min... aan concrete v... richting, naar... den door hen... pperste norm... Gods Waarhei... nemen in aesth... Van Roel H... hovee—Van Oc... guldenroede... ummel, zoo kl... woon“, dat hel... wie duisterhei... angheid aanz...

id noodig was, om de
van ingrijpend belang
maken, tegenover in
is tot een doode letter
ed is, toonde duidelijk
le op dogmatisch, en
igd worden, die tegen
ingen rechtstreeks in
rante betekenis in
t, voor alle terreinen
een leidende positie

ding van het Kamp
scheiding, doch con-
rachte eenheid aan-
lat Assen gelijk had
illig tot welke ker-
n anderen, noch zigt-
at er zijn, die zichzelf
meerde „eenigheid”
e gemeenschap, waar
drie formulieren tog
waren.

enuchterheid. Hulde
n, een deel van den
hun jeugd.

K. S.

N KUNST
beschouwing.

se andere gedichten
d¹⁾ van Roel Hou-

ijft voorbij;
lunne licht te zien
creek

ken havenmond
[voor]ij

man

suggestieve verzen.
lylume. Het mee-
angstigend voor-
ia boot en dan de
nd op den achter-
ef, de verbeelding

me, vooral in het
eerste regel in be-
e dreiging van de
gen verzen en een
, zoo niet brengt
gedachten losrukt
watervlak met zijn
reed centonig „en
e golven om”.
zen, hoe de vers-
aandacht concen-
” dat met magne-
lers trekt. Al zijn
regelmatige bouw
volgling verdienen.
er bij ons oproep-
ien beeld vereeni-
ld; geen wonder,
zicht komt. Daar-
drijven en nu, op
vlak langs haven-
ing ons bespring-
chte zijn hierdoor.
l, in ’tongereede
ns meer dooreen
a vierden en den
id er door wordt

gedicht kwamen
thoud-schema zijn
niet, dat iedere
een gedachte en
hteloos zou zijn
waarschijnlijkheid

Wij, menschen-
or den tijd naar
ding: schipbreuk
Is er hoop voor
hierop te zeggen

er wordt bedoeld,
nnen we er naar

gissen. In het voorbijgaan: in afgeleiden zin heeft
ook voor de aesthetica beteekenis het Apos-
telisch woord: „indien gij niet door de taal een
midelijke rede geeft, hoe zal verstaan worden
begrepen gesproken wordt? Want gij zult zijn als
die in de lucht spreekt.”¹⁾

Uitgaande van de veronderstelling de bedoeling
van den dichter ten naastbij te hebben getroffen
stellen we ons de vraag, of de Schrift het men-
schelijk leven zoo teekent. Het heeft er zeer weinig
van. Wel leert ze ons, dat de wereld voorbijgaat
met haar begeerlijkheid, maar ze laat er op vol-
gen: die den wil Gods doet blijft in der eeuwig-
heid.²⁾ Ze kent ook een „voorbijstroom”³⁾ en
een „schipbreuk lijden”⁴⁾ in het geloof, zeer zeker,
maar alleen van hen, die „het anker der ziel”⁵⁾
niet hebben uitgeworpen ter plaatse waar Jezus is.
De schoonheid van deze on-Schriftuurlijke poëzie
s aan den buitenkant te zoeken. Een Christe-
liken tegenhanger van dit lied vormt Bilderdijks
„Uitvaart”, haast te bekend om hier te citeeren.
Liever schrijven we eenige regels af uit zijn „Toe-
vlucht”⁶⁾, navolging van Michel Angelo:

Een ledig wrak gelijk, ontakeld en ontmast,
Ondreef ik ’t golfgeklots om op een klip te

stranden.

Maar, bij Uw doornenkroon en wreed doorboorde
handen

En ’t bloed dat uit Uw zijde en langs het
kruishout plascht,

te toevlucht voor ’t berouw in wroegings
zwaarste last,

ich, open mij dien weg; ik heb Uwe onderpanden.

Dit is geloofstaal, die dan ook klaar en on-
ambelzinnig klinkt.

GODS MULDIEREN.

Waarheen wilt Gij ons drijven, Heer?
De wind steekt op; de nacht breekt aan.
De laatste hoeve zijn wij langs gegaan,
er ’t daagt is er geen drinkplaats meer.

Gij zwijgt. Stom striemt het felle leer
op onze trage ruggen neer.
en door het donker in den barren wind
gaan wij, vermoeid en blind.

Er is aan ons geen heerlijkheid,
geen pronk van schoonheid noch van kracht.
en toch: Gij zijt het, die ons leidt,
weerspannigen, door den dorren nacht
naar ’t stroombed van Uw eeuwigheid.

De gedachte is verwant aan die van Uit-vaart:
God jaagt zijn arme, tot Hem roepende, kinderen
als blind vee door een duister, vreugdeloos be-
taan, de eeuwigheid tegemoet.

Het in wezen Gods-lasterlijke van deze taal wordt
door geen schijn van ootmoed vergoed. God zelf
maakt scheiding tusschen de wereld, die geen
rede ontvangt, en Zijn gemeente, waaraan Hij
vreesheid, vreugde, heiligmaking en wijsheid
schenkt, reeds hier. Van kracht tot kracht voort-
gaande worden zij „in gedaante veranderd van
heerlijkheid tot heerlijkheid”⁷⁾.

Het is niet in de eerste plaats menschonteerd,
het is Godonteerd, als Zijn kinderen bij mul-
dieren worden vergeleken. De meest krasse tegen-
spraak van den twee en dertigsten Psalm.

Wanneer we dit gedicht zoo lezen, sluiten we
ons oog niet voor het beeldend en stemming-
wekkend vermogen van den dichter. Maar het zou
heel zeer luf, het zou verrand aan Gods zaak zijn,
als we, daardoor geheel of goddeels bevredigd,
na waardeurend eindoordeel formuleerden, mis-
schalen door „dogmatische” bezwaren getemperd.
Wat hier geschonden wordt is niet de dogmatiek,
maar de heerlijkheid van Gods openbaring.

Dat we zoo lang bij dezen bundel stilstonden,
geschiedde minder om het belang daarvan dan om
aan concrete voorbeelden te laten zien in welke
richting, naar onze meening, gezocht moet wor-
den door hen, die buigen voor de Schrift als
opperste norm ook voor de literatuur. En het met
Gods Waarheid niet minder nauw begeeren te
namen in aesthetica dan in politicia of theologica.

Van Roel Houwink naar Mevrouw E. Voor-
hoeve—Van Oordt is het wel een geduchte sprong.
„Goudenroede” noemde ze haar laatsten verzen-
bundel, zoo klaar en simpel van taal, zoo „ge-
woon”, dat het een teleurstelling moet zijn voor
wie duisterheid verwart met diepzinnigheid en
zagheid aanziet voor distinctie.

CHRISTEN-ZIJN.

— — — — —

De adel van dien Naam verplicht ons,
hoog te houden Zijn banier,
en Zijn standaard fier te ontplooiën
met ontzoten, blank vizier.

1) 1 Cor. 14: 9.
2) 1 Joh. 2: 17.
3) Hebr. 2: 1. Vgl. Grosheide (K. V.): „n.l. aan de zalig-
heid, waarover 1: 14 sprak”. De St. V. heeft hier: door-
vleeten.
4) 1 Tim. 1: 19.
5) Hebr. 6: 19.
6) K. D., VI, 82.
7) 2 Cor. 3: 18.

Groote mannen droegen worstlend
vragen, nooden van hun tijd,
zochten voor problemen antwoord,
hart en ziel hun tijd gewijd.

Christus droeg van alle eeuwen
aller levensvraag en nood.
In Zichzelf is Hij Het Antwoord;
Hij alleen is eeuwig groot;

biedt voor alle raadslen klaarheid,
steun voor aller nooden wicht.
Christus straalt voor levensduister
aller tijden: Levenslicht.

Mogen, met dien Naam geteekend,
Christnen wij, in aantal klein,
hoe van verre en ach hoe nietig,
van dat Licht een schijnsel zijn!

„Van vat op vat” heet een ander gedicht, dat
naar Jeremia 48: 11 verwijst. De laatste strophen
nemen we hier over:

Van vat op vat:... Des Landmans wijze hand
klaart, loutert Zelf den wijnoogst van Zijn land.
Zóó geeft een fijner geur,
bij eedler smaak en kleur,
Zijn vruchtbeladen rank.

Van vat op vat geleidigd wordt mijn ziel!...
Wat klage ik, Heer! als droesem haar ontviel?...
Voor ’t reiner kristallijn
van hartsbezonden wijn
mijn Gaardenier den dank!

Eindelijk ontleenen we eenige strophen aan

KLEIN GELUID.

— — — — —

Ik heb U lief! Dit wil ik zachtens zingen;
’t lied van mijn leven klinkte tot Uw eer.
Zij ’t ook geen symphonie in volle accoorden,
maar zacht geneurie: k heb U lief, mijn Heer!

— — — — —

Ik heb U lief! Dat is ook heel natuurlijk!
Wie is als Gij zoo waard te zijn bemind?
Maar onbegrijpelijk wonder is, dat Gij mij liefhebt,
mij, Heer! Uw nietig en onwaardig kind!

Gij hebt mij lief! Door dit mijn menschenleven
loopt als een gouden draad Uw zorg voor mij.
Dat Gij mij mint — gedachte om bij te duizlen —
dat maakt mijn hart zoo onuitspreeklijk blij!

Wat in deze en andere verzen van de dichteres
ons aantrekt is bovenal de kinderlijk-oprechte
Christenzin die ze doorstraalt en doet leven. De
warme liefde tot den Helland, wiens eigendom
zij zich weet.

Ik zag Zijn liefde éér mijn nood ik zag,
mijn redding kende ik vóór ’t bewust gevaar.
En schoon ik niet kan zeggen waar, wanneer,
de Herder mij, Zijn lam, voor ’t eerst omving,
weet ik, dat Hij mij vond, dat ik Zijn eigen ben.

Het verschil tusschen verzen als deze en de
aangehaalde van Roel Houwink is niet te verklaren
uit meer of minder verzekerdheid des geloofs, uit
een meer of minder ver gevorderd zijn, het is prin-
cipieel. Aanvaarding, blijde aanvaarding van Gods
Woord hier stant tegenover Woord-verwerping
ginds. We spreken over de verzen.

Als Mevrouw Voorhoeve—Van Oordt ter zelf-
typeering van „klein geluid” spreekt, kan men dit
in zekeren zin als juist erkennen. Zielediepten als
bij Bilderdijk openen zich hier niet. Doch het ge-
luit is klaar en zuiver van toon. Calviniste noemt
zij zich, geloof ik, niet. Maar voor ons is Christe-
lijke poëzie ook iets anders dan poëzie van Christe-
nen of Gereformeerden: te weten Schriftuur-
lijke poëzie.

K. D.

GEESTELIJKE ADVIEZEN

(Alle inzendingen, deze rubriek betreffende, aan
Da D. van Dijk, Akkerstraat 26, Groningen.)

Zelfbeproeving.

IV.

Het aandringen op zelfbeproeving, waarbij het
gaat over de vraag: is het geloof, waarmee ik den
Heiland aanneem, wel echt? brengt niet de zeker-
heid die men zoekt, houdt tegen op den weg der
Godzaligheid, maar maakt ook het leven zoo arm.

Wat toch is het geval?

Stel u voor een mensch, die met een beker staat
aan een fontein en opvangt het klare, koele vocht.
Dorst schroeft in zijn keel; en toch drinkt hij
niet.

Hij is aldoor maar bezig met het bekijken van
den beker. Is die beker wel goed in orde? Lekt hij
ook? Zou het mij gelukken met dezen beker het
levenwekkende water aan de lippen te krijgen?
Zóó is het met een mensch, die zich almaar
bezig houdt met de vraag: is mijn geloof wel echt?

Hij bekijkt almaar de schaal en komt niet toe
aan den Christus en het heil in Hem.

Zou dat het leven niet arm maken?
En nu zegge men niet: ja maar, zoo gaat het niet
in de werkelijkheid.
Want dat doet het wél.
Practisch gaat het „geloofsleven” van heel veel
belijders op in het bezig zijn met eigen geloof.
De verzekerdheid omtrent zijn geloof neemt de
plaats in van de verzekerdheid dóór het geloof.
Ja, ja, zegt men dan, ik mag het, dunkt mij wel
gelooven!
En vraagt men dan: wat moogt ge dan gelooven?
Dan luidt het antwoord: wel, dat het echt werk bij
mij is, dat ik inderdaad een veranderd mensch ben.
Niet Christus, maar eigen geloof wordt het voor-
werp des geloofs.
Een oud vrouwtje van over de negentig jaar
gaf mij, als ik met haar over deze dingen praatte,
telkens ten antwoord: „Ik wou wel, dat ik zeggen
kon, wat mijn moeder zei op haar sterfbed”.
En wat zei moeder dan?
„Wat er eenmaal aan mij gebeurd is, dat is geen
mensenwerk geweest”.
Daar hebt ge het.
Het bezig zijn met wat er in mij gebeurd is, het
zeker zijn van wat er in mij is, in stee van het
bezig zijn met Christus, het leven uit Christus.
Ik weet wel, dat niet ieder, die de „echtheid des
geloofs” telkens weer tot voorwerp van zijn zelf-
beproeving maakt, zoo consequent zijn leven zal
arm maken.
De natuur des geloofs verheft zich hier ook vaak
triumpheerend over de leer, maar vast staat, dat
in het algemeen deze levenshouding het leven
verarmt.
Och, hoe weinigen zijn er, die nu toch dagelijks
leven bij den rijkdom, die daar in Christus is, de
verzoening met God, de liefde des Vaders, de
erfenis der heerlijkheid.
En dat komt naar mijn overtuiging voor een
goed deel hiervan, dat men altijd weer het aan-
gezicht van Christus af- en naar zichzelf heen-
wendt. Daarom ook moeten wij van deze levens-
instelling af.
Toch is dat nog de voornaamste reden niet. Die
voornaamste reden is deze, dat wij aan een dergel-
ijke probleemstelling in ons leven geen plaats
mogen geven.
En nu sta ik met mijn redeneering midden in de
gemeente van Christus.
Hetzelfde, iets uit een ander oogpunt gezien, kan
ik ook zeggen tegen ieder, tot wie het Evangelie
komt.
Maar ik sta nu midden in de gemeente van
Christus, de Kerk des Heeren en ik neem tot uit-
gangspunt haar eigen belijden.
Nietwaar, wij zijn geboren in het Verbond der
genade.
Van dat Verbond hebben wij, toen wij nog heele
kleine kindertjes waren, het teeken en zegel ont-
vangen in den doop.
Wat heeft God toen gezegd in dien doop?
Hij heeft gezegd: Ziedaar Christus, met al het
heil, dat in Hem gevonden wordt; welnu, Ik zweer
u, dat die Christus met al Zijn rijkdom voor u is;
dat is zoo waar, als dit water op uw voorhoofd
gesprenkeld wordt.
Dat heeft God gezegd.
Daar vloeit uit voort, dat iedere gedoopte son-
der eenigen twijfel elk oogenblik Christus als zijn
Heiland mag aannemen en — moet aannemen.
Als een gedoopte Christus als Zijn Heiland niet
zou durven aannemen en zeggen: ja maar, mag ik
mij dat wel toeëigenen? Dan zou de Heere zeggen:
zoudt gij dat niet mogen? Maar wat heb ik u dan
gezegd, toen gij gedoopt werd; zou Ik dat dan
niet gemeend hebben?
Gij moogt u Christus niet alleen toeëigenen, gij
moét dat doen, want door het niet te doen toont
gij óf Mijn Woord niet te vertrouwen, óf Mijn
belofte niet te waardeeren.
En daarmee is heel die zelfbeproeving, die zich
telkens weer richt op de vraag: Is mijn geloof wel
echt? veroordeeld.
Want in den grond der zaak komt deze vraag
altijd weer hier op neer: mag ik mij Christus wel
toeëigenen?
En dat is, ik herhaal het, een in twijfel trekken,
bedoeld of onbedoeld, van Gods beloften, die ons
in den doop nog wel beteekend en verzegeld zijn.
Spreek ik dan te sterk als ik zeg, dat zulk een
houding bij ons niet gevonden mag worden?
Maar daarvoor is ook nog een andere reden.
Namelijk deze, dat men, hetzij men daar erg in
heeft of niet, de toerekening van Christus en al
Zijne weldaden wil laten rusten niet in Gods wel-
behagen, enkel in God, maar in datgene, wat in
mij gevonden wordt.
Wie rustig de vraagstukken, waarover het hier
gaat, overweegt, zal tot de overtuiging moeten
komen, dat heel dat zoeken van zekerheid in den
weg van de door mij bestreden zelfbeproeving,
opkomt uit het niet onmiddellijk zich durven of
willen vastgrøpen aan de belofte Gods, dat is aan
God zelf, maar het altijd weer tusschen zichzelf en
de belofte Gods willen inleggen den keten van wat
men bij zichzelf bevindt.
Met welk een verstrekkend verschijnsel in het
leven des geloofs wij hier te doen hebben, daar-
over een volgenden keer.

D. v. D.

id noodig was, om de
van ingrijpend belang
maken, tegenover in
is tot een doode letter
ed is, toonde duidelijk
le op dogmatisch, en
igd worden, die tegen
ingen rechtstreeks in
rante betekenis in
t, voor alle terreinen
een leidende positie

ding van het Kamp
scheiding, doch con-
rachte eenheid aan-
lat Assen gelijk had
illig tot welke ker-
n anderen, noch zigt-
at er zijn, die zichzelf
meerde „eenigheid”
e gemeenschap, waar
drie formulieren tog
waren.

enuchterheid. Hulde
n, een deel van den
hun jeugd.

K. S.

N KUNST
beschouwing.

se andere gedichten
d¹⁾ van Roel Hou-

ijft voorbij;
lunne licht te zien
creek

ken havenmond
[voor]ij

man

suggestieve verzen.
lylume. Het mee-
angstigend voor-
ia boot en dan de
nd op den achter-
ef, de verbeelding

me, vooral in het
eerste regel in be-
e dreiging van de
gen verzen en een
, zoo niet brengt
gedachten losrukt
watervlak met zijn
reed centonig „en
e golven om”.
zen, hoe de vers-
aandacht concen-
” dat met magne-
lers trekt. Al zijn
regelmatige bouw
volgling verdienen.
er bij ons oproep-
ien beeld vereeni-
ld; geen wonder,
zicht komt. Daar-
drijven en nu, op
vlak langs haven-
ing ons bespring-
chte zijn hierdoor.
l, in ’tongereede
ns meer dooreen
a vierden en den
id er door wordt

gedicht kwamen
thoud-schema zijn
niet, dat iedere
een gedachte en
hteloos zou zijn
waarschijnlijkheid

Wij, menschen-
or den tijd naar
ding: schipbreuk
Is er hoop voor
hierop te zeggen

er wordt bedoeld,
nnen we er naar